

Klimatnödläget, civilsamhället och riksdagen

- hur går vi vidare?

Erfarenheterna av valrörelsen och valresultatet var nedslående för alla som anser att vi befinner oss i ett klimatnödläge som kräver kraftfulla politiska beslut. Av detta såg vi ingenting. Själv engagerade jag mig i Klimatalliansen som hade två punkter på sitt politiska program: 1/ att klimatfrågan är av sådan allmänmännisklig natur att den måste lyftas över de vanliga politiska åsiktsskillnaderna och debatterna och samla partierna över blockgränser och andra ideologiska gränser, 2/ läget är akut och därför måste radikala beslut enligt klimatforskningens samstämmiga vittnesbörd fattas nu, under den just inledda valperioden.

Valet – en dubbel flopp

Många kunniga och engagerade personer anslöt sig till Klimatalliansen men det politiska utfallet blev en flopp. Sista veckans valarbete i Stockholm var belysande. Många väljare sa ungefär så här: Det är klart att ni har rätt! Men vi röstar inte på er nu eftersom valet gäller vilken makt Sverigedemokraterna ska få efter valet. Även för dem som hade denna målsättning blev ju valet en flopp. Ett klimatförnekande parti, Sverigedemokraterna, sitter i baksätet och styr den ny tillträdde borgerliga regeringen.

Så hur kommer vi vidare?

Larmrapporterna duggar tätt efter valet om att klimatförändringarna går snabbare och är mera drastiska än tidigare nog så alarmerande klimatprognoser givit vid handen. Och regeringen fattar beslut som om allt är i normalläge och det gäller att tillfredsställa kortsiktigt tänkande väljare redan vid bensinpumpen. Det finns fler än hundra olika klimatorganisationer i Sverige och civilsamhället rymmer därtill många freds- rättvise- och MR-engagerade rörelser och grupper som också med självklarhet ser klimatfrågan som ytterst aktuell och påträngande. Och så har vi alla kyrkor och samfund liksom andra religiösa organisationer i Sverige som försöker ta ett helhetsgrepp på människans plats i det stora livssammanhanget på planeten Jorden. Varför fick inte alla dessa rörelser större genomslag i valdebatten och det efterföljande valet?

Analys och gemensam mobilisering

Det borde göras en eftervalsanalys inom alla dessa sammanhang för att utröna hur medlemmarna i dessa rörelser tänker om sin egen politiska roll och sitt politiska ansvar. För hur mycket klimatengagemang det än finns i civilsamhället är det politiska beslut som måste fattas för att göra den skillnad klimatnödläget kräver. Och dessa fattas främst i Sveriges riksdag och dessutom inom EU (tack och lov!). Samverkan måste vara nyckelordet och utmaningen att finna de former för samverkan som både tar vara på varje rörelses egenart och skapar ett gemensamt tryck på våra beslutsfattare i riksdagen att leverera vad tiden kräver.

Dialog och fördjupad människosyn

All erfarenhet säger att när det gäller att komma vidare i frågor som rör vår gemensamma framtid, så handlar det om att försöka förstå "fienden" (Älska din fiende! säger Jesus i Bergspredikan), försöka vandra i fiendens "mockasiner" för att se den andres perspektiv och lära känna den andres tankesätt inifrån, om möjligt. Jag tror inte att en uppdelning av människor i onda och goda eller elaka och vänliga stämmer. Vi människor är mer komplicerade än så, vi bär alla på tendenser till både bra och dåliga tankar och handlingar.

Däremot är det min erfarenhet att en uppdelning längs linjen rädsla och mod är mera rättvisande. Där rädslan dominerar finns en tendens att blunda för obehagliga sanningar och se till kortsiktiga egoistiska lösningar gärna dolda under förskönande omskrivningar. Där modet dominerar finns större öppenhet för att se verkligheten i ögonen och handla långsiktigt och osjälviskt. Men inte heller detta är två slags människor.

Det finns en bundsförvant i varje människa

Jag tror att uppdelningen finns inom oss alla. Det finns en tipping point då den ena sidan väger över, då rädslan besegrar modet eller då modet besegrar rädslan. Och för mig finns det hopp i en sådan människosyn: det behövs kanske inte så mycket för att den rädde ska tippa över in i de modigas sammanhang? Det finns en bundsförvant i varje människa som utmanar kortsiktighet och känner varmt för omsorg och omtanke om både människor, djur och ekosystem.

Uppgiften - missionen - blir i så fall att ingjuta mod i våra beslutsfattare så att de vågar fatta de radikala beslut på en omställning av både samhälle och personlig livsstil som klimatnödläget kräver. Om de inte vågar så handlar det om bristen på tillit till att deras väljare är med på tåget och inte låter sig styras av kortsiktiga fördelar enskilt eller för den grupp man tillhör. Ett samhälle bygger på tillit, tilliten till att en medmänniska både vill och kan mer än vad som framgår av hennes spontana handlingar. Det gäller både väljare och valda.

En folkrörelse – beredda på omställning

Som jag förstår saken och situationen så skulle det behövas en folkrörelse där vi människor avgav **ett klimatlöfte: vi är beredda på omställning!** Och vi gör det för framtida generationers skull, för de fattiga folken som bidragit minst till klimatförändringarna men drabbas hårdast och för naturen, djuren och växterna och ekosystemen

Hur många skulle vi behöva vara för att en omställning kom till stånd? Det sägs att sju starar bestämmer riktningen för en hel flock! Det sägs att det endast behövs 5-7% av en väljarkår för att få avgörande betydelse! Det första bensinskatteupproret i början av 2000-talet samlade 1,2 milj underskrifter. Klimatfrågan var då inte aktuell på samma sätt som idag. Men den borde skattas som mera livsavgörande idag än bensinskatten för 20 år sedan!

K G Hammar (ärkebiskop emeritus)